

**Sayın Başkan,
Meclisimizin Değerli Üyeleri,
Meclisimizin Saygıdeğer Onur Üyeleri,
Değerli Misafirler ve
Kıymetli Medya Mensupları,**

Eylül ayı meclis toplantımızda görüşlerimi sizlerle paylaşmadan önce hepinizi şahsım ve Yönetim Kurulumuz adına saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Geçen hafta Kurban Bayramı'nı millet olarak hep birlikte kutladık. Geçmiş Kurban Bayramınızı kutluyor, nice güzel bayramlara kavuşmamızı temenni ediyorum.

Ne yazık ki bu Kurban Bayramı'nda yaşadığımız üzücü bir konuya değinmek istiyorum. Kutsal topraklarda Mina'da, kurban bayramının birinci günü yüzlerce hacının meydana gelen izdihamda hayatlarını kaybetmesi ve yaralanması elim bir olaydır. Daha önce de benzer facialar yaşanmış olmasına rağmen, kutsal topraklarda bugüne kadar güvenli ve huzurlu bir hac vazifesinin yapılmasına imkân verecek organizasyonun sağlanamamış olması üzüntü vericidir. Artık bu tür faciaların yaşanmasına son verecek gerekli tedbirlerin alınması ihtiyacına dikkat çekerken, hayatlarını kaybeden tüm hacılara Allah'tan rahmet, yaralılara da acil şifalar diliyoruz.

Bir başka üzücü konuya değinecek olursam; Meclis ve Yönetim Kurulumuzun Eski Üyeleri Sayın Selahattin Akaydın ve Sayın Ahmet Arkan geçtiğimiz günlerde Hakk'ın rahmetine kavuştular. Sanayimize çok kıymetli hizmetler veren her iki

değerli sanayicimize de Allah'tan rahmet, yakınlarına ve camiamıza başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkan ve Değerli Meclis Üyeleri,

Ülkemizde üretim ekonomisi ve sanayileşme yeniden önem kazanırken; üretim kültürümüzdeki zayıflığın sorgulanmasına ihtiyaç duyulan bir dönemdeyiz. Bu önemli konunun yanı sıra, kültür ve sanat konusunu tarihsel bir bilinç eşliğinde bugün değerli bir konuğumuzla burada birlikte ele alacağız.

Değerli yazar ve akademisyen, Sayın Profesör Doktor İskender Pala, "Erozyona Uğrayan Üretim Kültürü ile Kültür ve Sanat Hayatımızın Dünü, Bugünü ve Geleceği" konulu bu ayki meclis toplantımıza katılarak bizleri mutlu ettiniz. Katılımınız nedeniyle teşekkür ediyor, hoş geldiniz diyorum.

Sayın Başkan ve Değerli Meclis Üyeleri,

Ana gündem maddemizle ilgili düşüncelerimi ifade etmeden önce, son günlerde açıklanan güven endeksleri bağlamında Türkiye ekonomisinin arz ettiği tabloya dikkat çekmek istiyorum. Bu göstergelerin, yılın üçüncü çeyreğini geride bırakmakta olduğumuz bu günlerde, gerek iş dünyasının gerekse tüketicilerin ekonomiye ilişkin düşünce ve beklentilerinin ölçülmesi noktasında önemli veriler sunduğunu düşünüyorum.

Eylül ayına ilişkin açıklanan Reel Kesim Güven Endeksi geçtiğimiz aya göre yüzde 3,2'lik bir düşüşle 99,3'e geriledi. Bu

endeksin 100'ün üstünde olması, reel sektörün ekonomiye ilişkin güven düzeyinin pozitif olduğuna işaret etmektedir. Bu endeksin Kasım 2009'dan beri ilk kez 100'ün altında olduğunu görmekteyiz. Endekste bu düşüşün temelinde ise reel sektör temsilcilerinin özellikle "genel gidişat" konusundaki kötümserliğinin artması yatıyor.

Son 1,5 yıldır keskin bir düşüş halinde olan Tüketici Güven Endeksi de Eylül ayında yüzde 6,1 oranında düşüşle 58,5'e gerilemiştir. Tüketici Güven Endeksi Ocak 2009'dan bu yana, yani 6,5 yılı aşkın bir süredir en düşük düzeyine inmiş durumda. Bu iki göstergenin ancak kriz döneminde rastlanan düşük seviyelerde olması, son dönemlerde gerek küresel ekonominin, gerekse yurt içindeki gelişmelerin ekonomiye olan güveni nasıl zedelediğini ortaya koyuyor.

Son olarak, dün açıklanan ve Tüketici, Reel Sektör ve diğer sektör güven endekslerinin ağırlıklı ortalaması olarak ölçülen Ekonomik Güven Endeksi, Eylül'de yüzde 16,7 gibi bir düşüşle 70,9'a geriledi. Geriye dönük verilerine Ocak 2012'den itibaren sahip olduğumuz bu endeks de şu ana dek ölçülen en düşük seviyesinde bulunuyor.

Ekonomiye olan güvenin son aylarda bu denli düşüş göstermesinde gerek küresel atmosferin, gerekse yurt içinde yaşanan siyasi, ekonomik gelişmelerin ve lanetlediğimiz terörün payı olduğunu düşünüyoruz.

Küresel tarafta, ABD ve Çin kaynaklı gelişmeler ve gelişmekte olan ülkelere ilişkin risk algısında süregelen yükselişin etkili olduğu bir gerçek. Bizim de dâhil olduğumuz gelişmekte olan

Ülkelerin önümüzdeki yıllarda daha yavaş büyümesi bekleniyor. Son günlerde bazı uluslararası ölçekli firmalar hakkında yayınlanan haberlerin yarattığı iflas endişeleri de, finans piyasalarında kısa süreli şoklara yol açarak, dolaylı yoldan da olsa küresel ekonomiye ilişkin güven sarsıcı etki yaratıyor.

Sayın Başkan ve Değerli Meclis yeleri,

Bilim insanları, insanlık tarihindeki avlama-toplama döneminin yaklaşık on milyon yıl sürdüğü tahminini yapıyor. Bunu takip eden tarıma geçişin sekiz bin yıl sürdüğü kabul edilirken, iki yüzyıl önce ise yaşanan endüstri devrimiyle de sanayi toplumuna geçildiğini biliyoruz.

Günümüzde ise gelişmiş ülkeler, bilgi ve teknolojinin odakta olduğu sanayi sonrası toplum sürecini yaşamaktadır. Böyle bir süreçte Türkiye'nin dünyanın ilk on ekonomisi arasında yer alabilmesi için yapılması gereken şey çok nettir: Yüksek katma değerli, ileri teknolojiye dayalı, çevreye duyarlı, sürdürülebilir bir üretim ekonomisi döngüsünü yaratabilmeliyiz.

Ekonomide böyle bir dönüşümün gerçekleştirilmesi için üzerinde ilk durulması ve telafi edilmesi gereken şey ise, Türkiye'deki üretim kültürünün zayıflığıdır. Ülkemizde geçmişten günümüze üretim kültürünün gelişmesine bakacak olursak; Osmanlı İmparatorluğu Sanayi Devrimini yakalayamamıştı. Cumhuriyet döneminde ise, 1980'lerin başına kadar Türkiye'de devlet kaynaklı ve devlete bağımlı bir üretim kültürü gelişti.

Kamu İktisadi Teşebbüsleri eliyle, devlet ekonomide fiilen yer aldı. Büyük yatırımlar; demir çelik fabrikaları, rafineriler, limanlar, ulaşım ve altyapı yatırımları ve ilk büyük fabrikalar, İkinci Dünya Savaşı'nın bitiminden 1980'lere kadar geçen süreçte hayata geçirildi. Bunların ekonomideki varlığı; üretim kültürüne dayanan toplumsal bir kavrayışın kısmen gelişmesine de olanak sağlamıştır.

Dünya genelinde 1980'lerin başından itibaren, devletin ekonomideki ağırlığını geriletken neoliberal dönem başladı. Türkiye'de ise 24 Ocak kararları ve bunu izleyen dönemde ihracatın özendirilmesine dayalı bir kalkınma anlayışı, özel sektörü merkeze alan neoliberal politikaların uygulanmasının ilk adımlarıdır.

Zaman içinde planlı ekonomi anlayışı önemini yitirirken, küresel ölçekte tüketim, üretimden daha çok ön plana çıkartıldı. Bu süreç, kaynakların gerçek ihtiyaçlara göre değil kısıktırılmış tüketime göre yönlendirildiği çarpık bir ekonomik anlayışı da beraberinde getirdi. Üretim kültürü bu dönemde bütün dünyada büyük bir erozyon yaşamaya başladı.

İşte bu noktada ülkemize bakacak olursak; 80'lerle birlikte Türkiye ekonomisi de üretimden git gide uzaklaşırken, tüketim kültürü önem kazandı. Öyle ki, günümüzde toplumsal statülerin tüketilen nesnelere üzerinden tanımlanmasına tanık oluyoruz: Şehirlerde tüketim mekânlarının en ayrıcalıklı şekilde konumlandırılması ve medyanın tüketimi yaşam biçimi olarak yansıtması sonucunda; tüketim kültürü toplumun yapısına ve özellikle gençliğe derinlemesine nüfuz etmeye devam etmektedir.

Son otuz yılda gelişen bencil bireyci eğilim, işbirliğini gerektiren üretim kültürüne hizmet etmemektedir. Bireyler daha çok hizmet alanında küçük işletmeler kurarak üretim kültüründen uzak alanlarda var olmaya çalışmaktadır.

Bu dönemde üretmekten ziyade kısa yoldan yüksek miktarda para kazanmak revaçtadır. Öte yandan, yeni iş alanlarına yönelmek fazla riskli bulunup, küçük girişimini garanti altına almak adına, eskinin tekrarı ve taklitçilik itibar görmektedir.

Önümüzdeki dönemde toplumlara bekleyen en ciddi sorun rehavettir. Yunanistan örneği, üretimden kopmuş rehavet toplumunun nasıl ciddi sorunlarla karşılaşacağını çok açık ortaya koyuyor. İstanbul Sanayi Odası olarak tasvip etmediğimiz bir uygulamaya yeri gelmişken şimdi bir kere daha dikkat çekmek istiyorum: Geçmişte çok eleştirilen bayram tatillerinin tüm haftayı kapsayacak şekilde uzatılması uygulamasının, geçtiğimiz Kurban Bayramı vesilesiyle tekrar devreye alınmasını, biz sanayiciler üzüntüyle karşıladık. “...”

Bu tür kararlar her ne kadar kamu kurum ve kuruluşlarını kapsıyor olsa da; planlama, bütçe zorlanması ve iş disiplinine uygun olmamanın yanı sıra sanayide üretim çarklarının yavaşlamasına ve reel ekonomide ciddi bir verimlilik kaybına yol açıyor.

Böyle kritik kararlar alınırken, günümüzün zorlu rekabet şartlarında aş ve iş üretme derdinde olan biz sanayicilerin içinde buldukları şartların da dikkate alınması gerektiğini tekrar vurgulamak istiyorum.

Günümüzde, üretime odaklı gelişmiş ülke ekonomisinin insan kaynağı profili; **optimali yakalayabilen, ekonomik ve teknolojik gelişmelere ve bunların yol açtığı değişime uyum sağlayabilen, uzun vadeli düşünebilen, sürekli kendisini yenileyebilen, birlikte iş yapabilen, dünya ölçeğinde düşünebilme becerisine sahip, bilinçli ve üretken insan profilidir.**

Üretimin Türkiye ekonomisindeki yeri artık hepimizin malumu: İmalat sanayinin GSYH içinde payı, bugün burada bir kere daha söyleyecek olursam maalesef yüzde 15,8'e kadar düşmüştür.

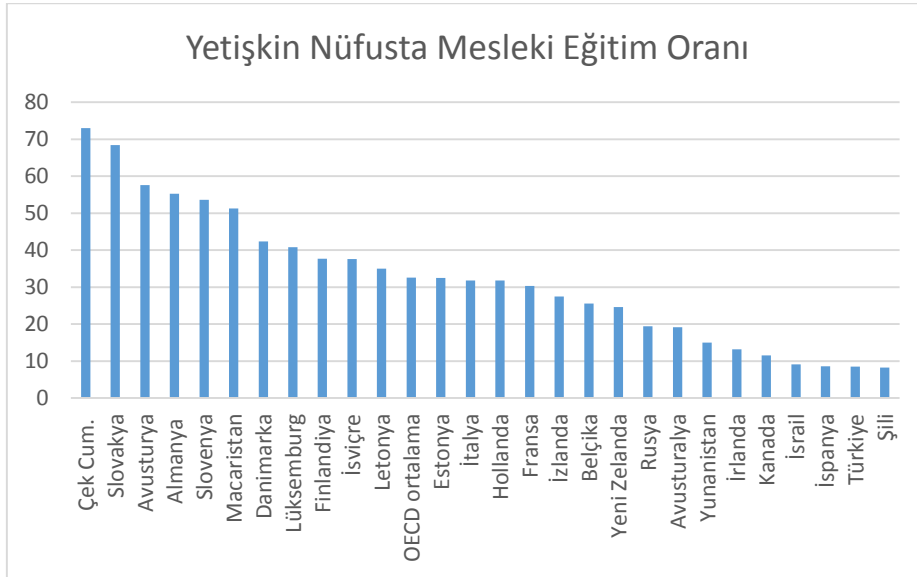
Sonuç olarak Türkiye üretime git gide daha az yönelmekte, İnsanlarımız ikbalini üretimden başka yerde ararken üretim kültürümüz daha da zayıflamaktadır.

Sayın Başkan ve Değerli Meclis Üyeleri,

Türkiye'de Üretim Kültürünün zayıflığında eğitim olumsuz bir rol oynuyor. Acı ama gerçek: Ülkemizde eğitim sistemi bütünsel olarak üretim kültürüne uzak bir sistemdir.

Ekonomide üretimin payının azalmasıyla beraber, eğitim sistemi içinde de üreten insan modelinin geri plana alındığı, üretim dışındaki etkinliklere ağırlık verildiği görülmektedir. Üretime odaklı insan kaynağının zayıflamasıyla birlikte Türkiye ekonomisi, üretim kültürünün zayıfladığı bir ekosisteme dönüşmüştür.

Yapılan araştırmalar, Türkiye’de lise ve dengi okul mezunlarında işsizlik oranının, diploma seviyesi daha düşük olanlara göre yüksek olduğunu göstermektedir. Bir başka ifadeyle; daha az nitelikle daha kolay iş bulunmakta; bu işler de düşük gelirli olmaktadır. Nitelikli mezunlar ise ne yazık ki üretim dışındaki işlere yönelmektedir. Özetle; “masa başı iş” tercih edilmektedir.

Kaynak: OECD, 2014

Mesleki eğitime gelince, ülkemizde mesleki eğitim bir türlü itibar kazanmamaktadır. Çoğu Orta ve Doğu Avrupa ülkesinde mesleki eğitim oranı yüzde 50’ler dolayındayken, Türkiye’de bu oran yüzde 10’un altında kalmaktadır.

Üniversiteleşme oranı ise son yirmi yılda katlanarak artmıştır. Ne var ki bu hızlı gelişme üretimle iç içe bir süreçte işaret etmiyor. Yeni açılan üniversiteler buldukları bölgenin sosyal ve ekonomik hayatını canlandırmakta, buralarda okuyan öğrenciler de birer tüketici olarak ekonomi sistemine katılmaktalar. Öğrencilerin öğrenim dönemi boyunca ekonomide oynadıkları tüketici rolü mezuniyetin ardından nadiren üretici bir role dönüşüyor.

Bu alanda temel sorun özetle; eğitimin, üretime katılmanın değil, üretimden kaçmanın bir yoluna dönüşmüş olmasıdır.

Zaten zayıf olan üretim kültürümüzdeki erozyona ve eğitimin bu konuda oynadığı olumsuz role dair düşüncelerimi dikkatinize bu şekilde sunduktan sonra, bu konuda yapılması gerekenleri şimdi sizlerle paylaşmak istiyorum:

Eğitim sistemi içinde üretimi merkeze alan, insanın üretici yönünü ön plana çıkartan bir kişi ve toplum düşüncesi geliştirilmeli ve bu doğrultuda eğitim verilmelidir. Meslek Liseleri ve Meslek Yüksek Okullarının itibarı artırılmalı, bu kurumlar yeniden yapılandırılmalıdır.

Lise ve üniversitelerde “üretim ekonomisi ve üretim kültürü” adlı ders, programlarda yer almalıdır. Ders kitaplarında üretim kültürüne önem verilmeli ve üretimin bir değer olduğunun altı çizilmelidir.

Toplumun değerler bütününe etkileyecek hukuk, medya, siyaset gibi diğer mecralarda da üretim kültürü teşvik edilmelidir. Bu bağlamda üretim kültürünü konu edinen bir sanayi müzesinin kurulması, tematik sergilerin, kısa film yarışmalarının, vb. etkinliklerin düzenlenmesi gerekmektedir. Üretim kültürünün kitaplar ve diğer yayınlar yoluyla hatırlatılmasına, bir değer olarak sunulmasına önem verilmelidir.

Günümüzde diziler yoluyla iletilen mesajlar çok etkili olmaktadır. Toplumun geniş kesimi tarafından izlenen dizilerde

reel ekonomi, reel üretim, üretim kültürüne dair mesajlar genelde yer almamaktadır. Masa başı, ofis tarzı bir iş kültürü diziler yoluyla işlenmektedir. Bu alanda üretimi ve üretim kültürünü geliştirecek yeni bir anlayışın hakim kılınması gerektiğine inanıyoruz.

Milli Eğitim Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Sanayi Odaları ve Üniversitelerin işbirliğiyle paneller, seminerler vb. etkinlikler düzenlenerek genç kuşakların üretim kültürü konusunda bilinçlenmesi sağlanmalıdır.

İstanbul Sanayi Odası olarak, bu önemli konuda neler yaptığımıza konuşmamın ilerleyen bölümünde değineceğim.

Sayın Başkan ve Değerli Meclis Üyeleri,

Konuşmamın başında üretim ekonomisinin Türkiye için önemine dikkat çekmiştim. İstanbul Sanayi Odası olarak bu noktada bizim için önem kazanan soru, “nasıl bir üretim” sorusudur. İki yıldır değişik platformlarda dile getirdiğimiz Bütünsel Kalkınma kavramı bu soruya gereken cevabı veriyor.

Kalkınmayı sadece üretim ve ekonomi boyutuyla ele almayan bu kavram, en az bunlar kadar insanın, kültürün ve sanatın da gelişmesini kapsamaktadır.

Bugünün dünyasında sadece maddi birikim ve kazanca değil, kültür ve sanata da önem verilmektedir. Öyle ki, ülkeleri ve şehirleri marka yapma mücadelesinde en etkili unsurların başında kültür ve sanat gelmektedir.

Kültür ve sanatın sevilirse, önemsenirse gelişeceği bir gerçek. İbn-i Sina yüzyıllar öncesinden uarmış: “Bilim ve sanat, takdir edilmediği yerden göç eder.” Osmanlı İmparatorluğu’nda ilk güzel sanatlar okulu, Sanayi-i Nefise Mektebi’nin İstanbul’da 1882 yılında kurulmuş olması, bu uyarıyı dikkate alan güzel bir örnektir.

Genç kuşakları kültür ve sanatın önemi konusunda daha duyarlı kılabacak bir eğitim anlayışına sahip olmalıyız. Geleceğin tasarlanmasında tarihin, kültürün ve sanatın önemi gençlere mutlaka kavratılmalı.

Sayın Başkan ve Değerli Meclis Üyeleri,

Mustafa Kemal Atatürk, “İktisadî kalkınma millî hayatın bütün veçheleri ile, fakat en çok toplumun kültür gelişmeleri ile ilgilidir ve kültürden ayrı düşünülemez” diyor.

İstanbul Sanayi Odası olarak bu anlayışı yürekten benimsiyoruz. Bu anlayıştan hareketle; insanı, sanatı ve kültürü daha fazla önemseyen yeni nesil bir sanayici profilinin şekillenmesi için çaba sarf ediyoruz.

İşte somut bir örnek verecek olursam; geçen yılki Sanayi Kongremizde olduğu gibi, bu yıl 8 Ekim’de gerçekleştireceğimiz Kongremizde de insan ve kültürü odak noktasına yerleştiriyoruz.

Üretim kültürü ve bu kültürün genç kuşaklara aktarılması önceliklerimizde başında gelmektedir. Bu konuya yönelik olarak İstanbul Kalkınma Ajansı'nın desteğini de alacak şekilde, sanayi ve üretim kültürümüzle ilgili bir proje hazırlama çalışmalarımız devam etmektedir.

Diğer yandan, Odakule binamızdaki sanat galerisiyle kültür ve sanat ürünlerine ev sahipliği yaparken, İstanbul Sanayi Odası Vakfı aracılığıyla da başta eğitim olmak üzere kültür ve sanat faaliyetlerine destek olmaya devam ediyoruz.

Sayın Başkan ve Değerli Meclis Üyeleri,

Ana gündem maddemizle ilgili düşüncelerimi burada noktalarken; bu ayki faaliyetlerimiz hakkında sizleri kısaca bilgilendirmek istiyorum.

İstanbul Sanayi Odası Meslek Komiteleri Ortak toplantısı, 11 Eylül 2015 tarihinde Ekonomi Bakanımız Sayın Nihat Zeybekci'nin katılımıyla gerçekleşti. Bu toplantımızın getirdiği işbirliği ve süreklilik anlayışı eşliğinde, bir grup sanayicimiz bu hafta Ankara'da Ekonomi Bakanlığı yetkilileriyle bir araya geliyor.

İstanbul Sanayi Odası olarak nitelikli işgücü noktasında eğitim en öncelikli başlıklarımız arasında yer almakta ve çalışmalarımızı bu yönde çeşitli faaliyetlerle sürdürmekteyiz. Bu kapsamda, işbirliğine ayrı bir değer vermekte ve başlıca paydaşlarımızdan olan Milli Eğitim Bakanlığı ve Çalışma ve

Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile sanayimize, eğitim ve üretim hayatımıza önemli katkılar yapacak çalışmalar yürütmekteyiz.

Gelinen noktada İstanbul özelinde okul-sanayi işbirliğini daha işlevsel hale getirebilmek adına “Okul-Sanayi İşbirliği İstanbul Modeli” Projesi’ni geliştirerek uygulama safhasına gelmiş bulunuyoruz. “Teknolojik İşbirliği”, “Deneyim Paylaşımı” ve “İstihdam Odaklı İşbirliği” gibi alanları kapsayan projemizin paydaşlarımızın katkısı ve işbirliği ile iyi bir uygulama örneği olacağına inanıyoruz.

Bu inanç eşliğinde çok önem verdiğimiz projemizin protokol imza törenini Milli Eğitim Bakanımız ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımızın katılımıyla, 9 Ekim 2015 tarihinde Odakule Binamızda gerçekleştireceğiz.

Şimdi bir seyahat bilgisini sizlerle paylaşmak istiyorum: Çanakkale Ticaret ve Sanayi Odamızın daveti çerçevesinde 21-22 Ekim tarihlerinde Çanakkale ilimize bir seyahat gerçekleştirmeyi planlıyoruz.

İçinde bulunduğumuz 2015 yılının Çanakkale Zaferimizin yüzüncü yılı olması, bu seyahatimize çok büyük ve farklı bir anlam katıyor. Bu nedenle bu seyahatimizi, Meslek Komitesi Üyelerimizin de iştiraki ile geniş bir katılımıla gerçekleştirmeyi arzu ediyoruz. Programını önümüzdeki günlerde sizlerle paylaşacağımız Çanakkale seyahatimize eşlerinizle birlikte katılımınızdan büyük memnuniyet duyacağımızı belirtmek istiyorum.

Son bir konuya değinecek olursam, biraz önce konuşmamda da belirttiğim gibi bu yıl ki sanayi kongremizi 8 Ekim 2015 tarihinde Haliç Kongre Merkezi'nde gerçekleştireceğiz. Bu kongremizde sizleri aramızda görmekten büyük bir mutluluk duyacağız.

Sayın Başkan, Meclisimizin Değerli Üyeleri, Kıymetli Onur Üyelerimiz ve Değerli Medya Mensupları,

Sözlerimi burada noktalarken; Değerli Konuğumuz Sayın Profesör Doktor İskender Pala'ya tekrar hoş geldiniz diyor, hepinizi, şahsım ve yönetim kurulumuz adına bir kere daha saygı ve sevgiyle selamlıyorum.